

5. Sara Omar¹: *Nytårstale 2018*

Teksten er en nytårstale afholdt på DR2 i programmet Deadline den 1. januar 2018.

1 Når du fødes med mærkaterne skyld, skam og ære præget ind i huden², fordi du kun er en kvinde – når dit vilkår som menneske er, at du aldrig vil være god nok, fordi du ikke er født som dreng – så har du kun tre veje, du kan vælge gennem livet:

- Du kan forsøge at holde ud og gennemleve volden og undertrykkelsen som en tavs eksistens bag dit slør.
- Du kan dø for egen hånd eller en mands.
- Eller du kan forsøge at bryde fri, selvom det koster dig alt; måske endda livet.

Kære alle.

Jeg valgte i år at bryde fri. At tage bladet fra munden³.

10 Min roman, *DØDEVASKEREN*, er fortællingen om den skyld, skam og ære, der gennem religion, mentalitet og kultur trækkes ned over mange millioner af piger og kvinder hver eneste dag, år efter år, hele verden over.

Jeg har valgt ordet og ikke et sværd. Det har jeg gjort for at kaste lys over de mørklagte og tabuiserede afkroge⁴ af en virkelighed, der findes. Jeg har valgt ord, fordi jeg ved, at ord kan inspirere og skabe forandring. At ord kan reformere og revolutionere. Fordi det er mit håb, at vi med ord må være i stand til at gøre op med forældede normer, kulturer, religioner og livsødelæggende overbevisninger.

Jeg har med *DØDEVASKEREN* prøvet at give smerten en stemme. Fordi smerten ikke kun er min. Jeg har valgt ord for at vende smerte til styrke. For det er udelukkende ord, der har været mit lys og grunden til min overlevelse i et hav af mørke.

Der er stor modvilje mod mine budskaber i visse muslimske kredse, da mange er imod en kvindes ret til at ytre sig, til at løfte sløret, til at kræve sine basale⁵ menneskerettigheder. Derfor står jeg her i dag med bevidstheden om, at min stemme enten kan være et

1. Sara Omar: *Dansk-kurdisk forfatter. Hun er født i Kurdistan i 1986, men flygtede med familien til Danmark i slutningen af 1990'erne. Hun udgav i 2017 sin debutroman Dødevaskeren, der omhandler kvindeundertrykkelse, social kontrol, æresdrab.*

2. præget ind i huden: *stemplet ind i huden.*

3. At tage bladet fra munden: *beslutte sig for at sige noget højt.*

4. tabuiserede afkroge: *ting, man normalt ikke bryder sig om at tale om i et samfund.*

5. basale: *grundlæggende.*

håb for nogen, men for andre en trussel. Men at stå frem og fortælle sandheden som den
25 er, er ikke det samme som at gå i krig.

Jeg ved godt at sandheden gør ondt. Den gør ondt. Det ved jeg alt om.

Og jeg står her i dag som en stærk kvinde, men uden et sværd i hånden. Jeg generaliserer
ikke. Jeg stigmatiserer⁶ ikke. Jeg er ikke ud på at nedlægge islam. Men vi skal bekæmpe
de undertrykkende og patriarkalske tankesæt⁷, der også findes i islam, og det kræver en
30 reformation⁸, en mental reformation – således at vi kan dyrke de lyse og spirituelle sider.
For de er der. Og mange lever efter dem. Men ikke nok.

Jeg er imod undertrykkelser af enhver art.

Jeg kæmper for menneskerettigheder.

Jeg kæmper for børns og kvinders rettigheder.

35 Jeg åbner såret og fortæller historierne om hvordan virkeligheden ser ud for en stor
del af kvinder og børn. Det har jeg kæmpet for hele mit liv. Og det har jeg gjort for mine
medsøstre. For I er ikke alene. I er stærke. I kan. Det er jer jeg kæmper for. Det er jer, jeg
gerne vil nå. Det er sammen med jer, jeg vil skabe en bevægelse og gå imod undertryk-
kelse, vold og overgreb.

40 Og kære brødre; en ærbar⁹ mand er ikke ham, der undertrykker kvinder, en ærbar mand
er ham, der opløfter kvinder og piger til deres fulde potentiale¹⁰. En ærbar mand former
ikke kvinder med tvang og vold, han dikterer¹¹ hende ikke, han inspirerer hende med
kærlighed, trofasthed og solidaritet.

Mine ord er ikke brænde til det fremmedfjendske bål. Mine ord er et råb om frihed – en
45 bøn om at blive hørt, respekteret og taget alvorligt som kvinde. Og som menneske.

Mit håb for 2018 er, at mange flere kvinder tør tage bladet fra munden.

Det er okay, at kvinder og børn skal behandles ordentligt. Det er mere end okay, det er
faktisk en menneskeret!

Jeg ønsker jer alle, af hele mit hjerte, et rigtig godt nytår.

6. stigmatiserer: *give et dårligt ry.*

7. patriarkalske tankesæt: *en måde at tænke på i et samfund, hvor mænd sidder på magten.*

8. reformation: *en stor ændring af grundlæggende ting i et samfund.*

9. ærbar: *en mand, som opfører sig ordentligt i forhold til de krav, religionen stiller til ham.*

10. potentiale: *mulighed.*

11. dikterer: *bestemmer.*